

2. Пресовий віск. Його отримують за допомогою різних пресів (гвинтових або гідравлічних) на воскобійних заводах з різної воскової сировини. Віск із суші вважають високоякісним; він йде на виготовлення штучної вошини. Віск із мерви та витопок має темний колір, знижену твердість і його використовують у шкіряній, текстильній і хімічній галузях промисловості.

3. Екстракційний віск. Його отримують із заводської мерви хімічним способом (за допомогою бензину). Відрізняється м'якістю й неприємним запахом (сліди бензину, домішки жирів та смол), його використовують при виготовленні взуттєвого крему, лижньої мазі.

4. Вибілений віск. Цей вид воску отримується при сонячному або хімічному вибілюванні, його використовують у деяких галузях промисловості для виготовлення кремів, фарб.

Високосортний віск має білий, світло-жовтий, світло-сірий або світло-коричневий колір, приємний медовий запах. Світло-жовтий віск, що має не медовий запах, а запах прополісу, вважається несортним. Структура поверхні воску гладенька, однорідна, нежирна на дотик, тверда. Структура на зламі – дрібнозерниста, майже завжди однорідного забарвлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артёмова А. Мёд исцеляющий и омолаживающий. – СПб: Издательство “Диля”, 2002. – С. 36-38.
2. Злотин А.З. Все о пчелах / Отв. ред. В.П. Васильев. – Киев: Наукова думка, 1990. – С. 86-89.
3. Иойриш Н.П. Продукты пчеловодства и их использование. – М.: Россельхозиздат, 1976. – С.115-120.
4. Продукти бджільництва і їх застосування /Уклад.: С.І. Стегній, З.А. Городиська. – К.: Вища школа, 1993. – С.88-93.
5. Проказова Н.В., Гаврилов Е.И. Воски // БМЭ. – т.4. Изд. 3-е. Издательство “Советская энциклопедия”. – М., 1976. – С.412.
6. Шкендеров С. Иванов Ц. Пчелиные продукты. – София: Земиздат, 1985. – С. 182-201.
7. Энциклопедия меда. Издат. “Літопис”, 2009. – С. 44-53.

Ю.М. ПАНИШКО, О.В.ТРОЦЕНКО, О.І. БУМБАР ЗАСТОСУВАННЯ БДЖОЛИНОГО ВОСКУ (Огляд літератури)

Стаття присвячена питанню застосування бджолиного воску в різних сферах життя, зокрема в медицині та косметичі.

Ключові слова: бджолиний віск, застосування, ефект.

Статья посвящена вопросу применения пчелиного воска в различных сферах жизни, в частности в медицине и косметике.

Ключевые слова: пчелиный воск, применение, эффект

This article is devoted to the issue of use of beeswax in various spheres, particularly in medicine and cosmetics.

Key words: beeswax, application, effect.

До ХХ ст. бджолиний віск використовувався, головним чином, для виробництва церковних свічок. З часом сфера застосування воску почала невпинно зростати.

Натуральний бджолиний віск використовується як сировина в багатьох галузях народного господарства та медицині. В теперішній час понад 40 галузей промисловості використовують віск в якості сировини. Він широко застосовується в ливарній галузі, в електротехніці та радіотехнічній промисловості для виготовлення ізоляційних стрічок, діелектричних датчиків, просочувальних мас в гальванопластиці, телефонній техніці, оптичній промисловості, на залізничному транспорті, в текстильній, шкіряній промисловості, авіаційній, склоробній, автомобільній, поліграфічній – для виробництва шільних сортів паперу, лакофарбній, хімічній, деревообробній, фармацевтичній, кондитерській та інших галузях промисловості. Віск входить в склад лижної мазі, мастики для прищепи дерев, мазі для збруї, вакси для взуття, сургуча, цементу для склеювання мармуру та гіпсу, олівців для малювання на склі. Віск широко застосовується в скульптурі, малярстві, ужитковому мистецтві, для виготовлення свічок. В різних містах світу існують музеї воскових фігур. Віск широко використовується для створення моделей, муляжів.

Найбільше значення віск має у виробництві штучної вощини, яка є основою будівництва стільників і стимулює бджіл до збільшення виділення воску.

Штучна вощина – це тонкі воскові листи з видавленими в них шестикутними денцями чарунок. Виготовляється з чистого бджолиного воску. Штучну вощину прикріплюють до рамки, у такому вигляді вона є основою для відбудовування бджолами стільників. Виготовляється вощина виробничими вощаними машинами.

Віск сприяє заживленню ран, має протизапальні властивості. Саме тому його застосовували в терапії та косметиці древні єгиптяни (II тис. до н.е.). Відомий філософ, лікар середньовіччя Ібн Сина (980-1037) у своєму знаменитому “Каноні медицини” запропонував немало рецептів ліків, в склад яких входив віск. В кінці середньовіччя віск став постійним атрибутом мазей. Сучасна фармацевтична промисловість застосовує віск в складі пластирів, свічок, лікувальних кремів, мазей, мастик.

Віск застосовується в медичних муляжах, входить в склад основного формувального та відливального матеріалу в хірургічній та стоматологічній практиці. За Державною фармакопеєю України пластирі, мазі, креми повинні готуватися на основі бджолиного воску. В косметиці віск входить в склад кремів, губної помади.

Причину такого широкого застосування треба шукати в його цікавих властивостях: він м'який, пружний, плавиться при низькій температурі, нешкідливий, не розчиняється у воді, добре змішується з багатьма органічними речовинами, пластичний, омилюється, блищить при поліруванні, дуже стійкий. Інколи використовуються його безпосередні властивості (в зубних муляжах), інколи його додають до інших активних складових (косметичні креми на основі воскового мила, губна помада, медичні свічки). В деяких випадках його роль полягає в зміні окремих властивостей готового препарату – консистенції, точці плавлення або в'язкості і т.п. Можна стверджувати, що віск є дуже цінним

компонентом з широким діапазоном застосування дякуючи своїм багаточисельним цінним властивостям, в тому числі – нешкідливості.

В медицині воски застосовують як неподразнюючу сполучну, нелетючу основу мазей (ланолін, спермацет); в фармакології – для покриття таблеток, в стоматологічній практиці, в фізіотерапії.

Віск зуболікарський застосовується в стоматологічній практиці як допоміжний матеріал: представляє собою суміш воску, смоли, фарбників та ін. речовин. Випускаються наступні види зуболікарського воску:

1) Віск базисний для моделювання базису протезу. В його склад входять бджолиний та монтановий воски, парафін, фарбники.

2) Віск для моделювання каркасів дугових протезів.

3) Віск для моделювання мостовидних протезів. В його склад входять бджолиний віск (60%), монтановий (30%), парафін (10%).

4) Віск для моделювання вкладок і півкоронок.

5) Віск липучий для склеювання деталей протезу.

Неможливо перерахувати всі косметичні та фармацевтичні препарати, в склад яких входить бджолиний віск. Відсоток його вмісту різний, як правило, невеликий, але його роль дуже значна.

Віск застосовують зовнішньо у вигляді теплового пластира або маzewої пов'язки як окремо, так і в комбінації з прополісом, екстрактом прополісу та з соняшниковою або оливковою олією. Віск є ефективним при болях в поперековому відділі хребта (в комбінації з прополісом), артрозі, шкірних інфекціях, при дерматитах, мозолях, для видалення волосся на тілі, а також в якості захисного засобу для губ, сосків, ліктів.

В комбінації з різними натуральними або хімічними компонентами використовується в різних косметичних цілях: для масок, кремів, засобів для догляду за шкірою, губної помади, мазей, компресів. Віск чудово всмоктується шкірою і надає їй ніжного вигляду.

Широко відомі високоякісні креми промислового виробництва, що містять віск: “Питательный” (віск, ланолін, спермацет, кісточкова олія, вода); “Спермацетовий” (віск, ланолін, спермацет, кісточкова олія, вода); “Мигдальний” (віск, ланолін, спермацет, кісточкова олія, вода); “Изумруд” (віск, тваринний та рослинний жири, пентол, вода).

Кандидат технічних наук Н. Якобшвілі (1967) розробив технологію отримання екстракту бджолиного воску. Отримана ефірна олія – новий продукт для парфюмерної промисловості. За своїми якостями не поступається трояндовій та жасминовій олії, а за вартістю значно дешевша.

Косметичні креми містять віск і біологічно активні рослинні речовини: “Біокрем” (віск, кісточкова олія, кашалотовий саломас, ланолін, емульгатор, настоянка ромашки, липового цвіту, польового хвощу); “Ромашка” (віск, ланолін, спермацет, кісточкова олія, водна настоянка ромашки аптечної, емульгатор); “Трембіта” (віск, ланолін, кісточкова олія, масло-какао, високомолекулярні спирти, вода); “Люкс” (віск, кісточкова олія, спермацет) та інші.

Московська кондитерська фабрика “Красный Октябрь” випускала медову карамель “Бджілка” та “Золотий вулик”, які представляли собою медові комірочки, що містили невелику кількість незакристалізованого меду. Ці цукерки покриваються трьома шарами

високоякісного бджолиного воску, можуть зберігатися довгий час, не втрачають смакових якостей.

Подаємо деякі апіфітопродукти компанії “Тенторіум”.

Драже “Черёма”

Склад: плоди черемхи, патока, лимонна кислота, рослинна олія, мед, екстракт прополісу, віск бджолиний.

Властивості: вітамінізоване, поживне, насичене фітонцидами драже.

Рекомендації для застосування: має загальноукріплюючу дію, відновлює функцію тонкого та товстого кишківника, особливо ефективно при захворюваннях інфекційного характеру, доповнює існуючу програму зниження ваги.

Протипокази: алергія на продукти бджільництва.

Продукт №1 (Пегус)

Склад: очищений прополіс, спирт, шунгірована вода, віск.

Фармакологічна дія: протівірусний, загальноукріплюючий, протигрибковий, знеболюючий, антиоксидантний, гепатопротекторний, антитоксичний, протирадіаційний, антибактеріальний препарат. Сприяє виведенню холестерину з організму, сповільнює розвиток пухлин, зберігає корисну мікрофлору в кишківнику.

При додаванні “Продукту №1” в зубні пасту: підсилює захисні властивості цих препаратів, підсилює захист від патогенних мікроорганізмів, попереджує розвиток пародонтозів, гінгівітів, стоматитів, захищає від карієсу зубів.

При додаванні “Продукту №1” в їжу:

Посилує захист травної системи, утворюючи на поверхні слизової ШКТ захисну плівку, підсилює загальний імунітет організму, збільшує працездатність.

Крем “Вітус-фактор”

Склад: пегус (компонент прополісу), віск, соснова живиця, мед, пилок, основи.

Фармакологічний вплив: протизапальний, спазмолітичний, кровоспинний, знеболюючий, антибактеріальний ефект.

Застосовується для масажу при ішіасі, невралгіях, ревматизмі, артритях, варикозних захворюваннях вен, для профілактики захворювань прямої кишки.

Крем “Чілідонія”

Склад: пегус, соснова живиця, віск, мед, основи.

Фармакологічна дія: кератолітичний, протизапальний, регенеруючий, знеболюючий, протиопіковий, антибіотичний ефект.

Застосовується як додатковий засіб при трофічних виразках, хронічних тріщинах шкіри, псоріазі.

Косметичні засоби

Крем денний живильний: гліцерин, віск бджолиний, віск емульсійний, екстракт бджолиної огнівки, олія рослинна, спирт синтетичний, спирт етиловий, моногліцериди дистильовані, екстракт прополісу, екстракт пилку, катон (сг).

Рекомендується для всіх типів шкіри.

Крем для ніг “Апі-комфорт”

Склад: гліцерин, віск бджолиний, віск емульсійний, масло соєве, масло кокосове, спирт етиловий, моногліцериди, спирти синтетичні, екстракт ялиці сибірської, екстракт деревію, вода дистильована.

Крем “Апі-комфорт” – ефективний засіб боротьби з грибковими поразеннями шкіри ніг, незамінний для любителів сауни, басейнів.

Рідке мило “Торі-Тенторі”

Склад: масло кокосове, мед, екстракт прополісу, косметичний віск, консерванти, що забезпечують бактеріостатичний та протигрибковий ефект.

Воскова свіча “Канделла”

На хворе місце накладається розігріта балабушка воску. Перед накладанням балабушки хворе місце протирають розчином прополісу.

Подаємо косметичні рецепти із книги “Продукти бджільництва і їх застосування”.

Маски для обличчя. Живильна. Віск 5 г + мед 70 г. Суміш нагрівають на водяній бані до розтоплення воску. Коли суміш охолоне до 40⁰С додають сік 1 цибулини білої лілії. Наносять маску на чисте обличчя на 25-30 хв.

Крем-маски з воску і свіжої зелені. 10 г воску + 50 г вершкового маргарину розтоплюють на водяній бані, додають 1 ложку маслинової олії, 1 чайну ложку олійного розчину вітаміну А і 10 г кашки свіжої зелені (кропива, горобина, хміль, петрушка, смородина, пелюсток жасмину, троянди). Маски роблять черед день, всього 10 масок.

Для омолодження шкіри.

1) 50 г кісткового мозку і 10 г бджолиного воску розтоплюють на водяній бані. Додають 1 столову ложку рицинової олії і 2 ложки лимонного соку, ядра 2 волоських горіхів. Суміш охолоджують і збивають. Готують маску на 3-5 днів і зберігають її в холодильнику.

2) 2-3 столові ложки кісткового мозку + чайну ложку бджолиного воску розтоплюють на водяній бані. Okремо розтерти невеликий шматочок червоного перцю з ложкою олії. Суміші з'єднують, перемішують. Готують маску для шкіри.

Креми. Для очищення шкіри. Воску – 6 г, бури – 0,5 г, олії абрикосової – 27,5 г, води – 16 мл. Готувати так само. Воду додати, коли суміш охолоне до 40⁰С.

Живильні.

1) Воску – 3 г, спермацету – 6 г, олії персикової – 24 г, гліцерину – 6 г.

2) Воску – 5 г, ланоліну – 15г, соняшникової олії – 40 мл, масла-какао – 5 г, спермацету – 10 г, води 20 мл.

3) Воску – 4 г, спермацету – 15 г, ланоліну – 10 г, масло-какао – 5 г, бури – 1 г, олії персикової – 50 г, води – 30 мл.

4) Воску – 1 г, ланоліну – 3 г, персикової олії – 4 г, води – 6 мл.

5) Воску – 2,5 г, масла-какао – 5 г, вазеліну – 10 г, рицинової олії – 5 г, води – 5 мл.

Крем для жирної шкіри. Воску – 50 г, меду – 30 г, соку цибулі ріпчастої – 30 мл, соку квіток білої лілії – 30 мл.

Креми для сухої шкіри.

1) Воску – 4 г, спермацету – 10 г, ланоліну – 70 г, бури – 3 г, персикової олії – 90 г, води – 30 мл.

2) Воску – 4 г, бури – 1 г, масла-какао – 5 г, спермацету – 5 г, ланоліну – 1 г, води – 10 мл.

3) Воску – 6 г, спермацету – 12 г, мигдальної олії – 50 г, трояндової води – 10 мл.

4) Воску білого – 30 г, ланоліну – 20 г, маслинової олії – 50 г, рицинової олії – 50 г.

Лікування тріщин на сосках грудей. Жовтого воску – 8 г, персикової олії – 30 г, скипидару – 6 г, бальзаму Шостаковського – 1 г, камфори – 1 г.

Мазь для видалення мозолів. Воску – 30 г, прополісу – 50 г, сік 1 лимона, суміш перемішати, підігріти. Прикладати до мозолів щодня, бинтувати або закріплювати пластирем. Через кілька днів мозоль треба розм'якшити у 2% гарячому розчині питної соди та видалити.

Внутрішньо віск вживають окремо або в поєднанні з іншими продуктами бджільництва, особливо з медом та прополісом, при запаленнях шлунка та кишківника, при закрепах, при нежиті.

Неочищений свіжий віск є більш ефективним, оскільки містить активні компоненти: мед, прополіс, пилок.

Бджолиний віск – чудова та корисна “жуйка”, яку потрібно використовувати упродовж 15-25 хвилин. Пережований віск або не використовують, або поступово маленькими порціями ковтають, оскільки при проходженні його по шлунково-кишковому тракту він може захищати та лікувати пошкоджену слизову.

Жування медових сотів, які містять віск, мед, забрус, прополіс, квітковий пилок має значний лікувальний ефект.

При вживанні стільникового меду віск, який попав в шлунок, не засвоюється організмом, він перетворюється в м'яке еластичне мастило і позитивно впливає на кишківник.

У жувальної гумки в США з'явився серйозний конкурент – медово-воскові жуйні цукерки. Американські лікарі рекомендують жування воску з медом як дієвий засіб лікування хвороб носоглотки, гаймориту, астми. В ролі жувальної медово-воскової цукерки може бути стільниковий мед, забрус. Забрус – це букет з мікродоз лікувального набору продуктів бджільництва. Шматочки забруса, які попали в кишківник, є сильними адсорбентами і добре очищують тонкий кишківник від шлаків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артёмова А. Мёд исцеляющий и омолаживающий. – СПб: Издательство “Диля”, 2002. – С. 36-38.
2. Злотин А.З. Все о пчелах / Отв. ред. В.П. Васильев. – Киев: Наукова думка, 1990. – С. 86-89.
3. Иберсерас. Пчелиный воск и его применение в косметике и фармацевтике // Продукты пчеловодства – пища, здоровье, красота. – Изд. 2-е, перераб. и доп. Издательство Апимондии, Бухарест, 1984. – С. 149-153.
4. Иойриш Н.П. Продукты пчеловодства и их использование. – М.: Россельхозиздат, 1976. – С.115-120.
5. Лечение пчелиными продуктами. Справочное пособие. – М.: Издательство “Одигитрия”, 2005. – С.55-60.
6. Оздоровительная апифитопродукция. Справочник для врачей всех специальностей / Сост.: канд. хим. наук Куликова Л.Н., Денисова М.А. – М., 2005. – С.14-34.
7. Погожевы Лариса и Глеб. Лечение медом. – СПб: Издательство “Веды”, 2009. – С. 44-46.

8. Продукти бджільництва і їх застосування /Уклад.: С.І. Стегній, З.А. Городиська. – К.: Вища школа, 1993. – С.88-93.
9. Улянич М.В. Лікування продуктами бджільництва: Поради та рецепти. – К.: Основа, 2003. – С. 258, 270.
10. Шкендеров С. Иванов Ц. Пчелиные продукты. – София: Земиздат, 1985. – С. 182-201.
11. Энциклопедия меда. Издат. “Літопис”, 2009. – С. 44-53.

В.Г.САЙ, Л.В.ЧАПЛЕНКО, Л.О.СОКІРКО
ОДОНТОГЕННА ХРОНІЧНА ІНФЕКЦІЯ ТА ІНТОКСИКАЦІЯ
(ХРОНІОСЕПСИС).

У роботі визначена проблема одонтогенної хронічної інфекції і пов'язаних з нею ускладнень. Підкреслюються сприятливі фактори виникнення ускладнень.

Ключові слова: одонтогенна інфекція, ускладнення.

В работе определена проблема одонтогенной хронической инфекции и связанных с ней осложнений. Подчеркиваются факторы, способствующие возникновению осложнений.

Ключевые слова: одонтогенная инфекция, осложнения.

The article defines the problem of chronic odontogenic infection and complications associated to it. It emphasizes the factors contributing to the occurrence of complications.

Key words: infection odontogenic, complications.

Проблема одонтогенної хронічної інфекції, особливо карієсу, пульпітів, періодонтитів і пов'язаних з ними ускладнень, має свою давню історію, як у плані боротьби з прихованими джерелами інфекції в щелепно-лицьовій ділянці, так і з вогнищево зумовленими захворюваннями, що виходять далеко за межі стоматології.

Сприятливими факторами виникнення інфекції є зниження імунологічної активності організму, сенсibiliзація пародонту до мікроорганізмів та їх токсинів, а також продуктів розпаду пульпи, які проникають через кореневий канал або зубоясенну кишеню.

Незважаючи на значне розширення об'єму і поліпшення якості стоматологічної допомоги населенню та проведення профілактичних заходів, ускладнення карієсу ще не ліквідовані, а його лікування і профілактика залишаються основною і не до кінця вирішеною проблемою стоматології.

Постійне подразнення нервових центрів, хронічна інтоксикація та алергізація організму є основними факторами, що зумовлюють розвиток ускладнень при наявності патологічних вогнищ в періапикальних тканинах.

Під стоматологічною вогнищевою інфекцією (стара назва - ротовий сепсис) розуміють стан організму, при якому захворювання будь-якого органу або цілої системи знаходяться в патогенетичному зв'язку з тим чи іншим інфекційним одонтогенним вогнищем. Джерелом інфекції можуть бути вогнища хронічного періодонтиту, гранульоми і кісти щелеп, ретеновані зуби і перекоронарити при затрудненому прорізуванні зубів, ясенні і